

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kátraktok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Lukács javaslata.

Az áldatlan obstrukció által provokált visszahatás tovább termi éppen nem kellemes gyümölcsöt.

Lukács László miniszterelnök tudvalevőleg egy szakaszos törvényjavaslatot terjesztett be, melyben azt akarja kimondani, hogy a mentelmi bizottság egyes képviselőket nemcsak bizonyos számú ülésből való kizárára, hanem mandátuma elvesztésére is ítélhessen.

Ez a javaslat olyan szigorral fenyegette meg az ellenzéket, a mely már teljesen fölösleges a munkapárt szempontjából, nemzeti szempontból pedig egyenesen veszedelmes.

A munkapártnak semmi szüksége sincs arra, hogy tovább ingerelje az ellenzéket. Eddig is több történt, mint a mennyi okvetlenül szükséges volt. Azt mondja a munkapárt, nagy nemzeti érdekek parancsolták a véderőjavaslatok megszavazását Erről lehet beszélni. De hol van az a nagy nemzeti érdek, mely azóta egész sereg apró törvényjavaslat megszavazását sürgette volna — rendőri fedezet mellett? Mirevaló volt a rendőrséggel, katonasággal folyton ingerelni az ellenzéket s még a mérsékelt elemeket is egyenesen a tulzók karjai közé kergetni?

A mit a véderőjavaslat megszavazása alkalmával a munkapárt tett, az merész vágás volt; ők szükséges operációnak mondják. Operáció után azonban a beteget pihenni hagyják, sőt gyöngéden ápolják, nem piszkálják a sebet újra meg újra fölösleges új vagdalásokkal.

A nagy »műtét« után a kölcsönös megértés, a kibékítés útjára kellett volna lépni. Nem tette senki, az ellentétek már a társadalmi térre is átsaptak, sőt mivel Apponyi az interparlamentáris magyar csoport elnökségéről lemondott, az idén a genfi interparlamentáris értekezletről Magyarország, mely pedig Apponyi vezetés alatt mindig tiszteletet parancsolóan volt képviselve, most teljesen hiányozni fog.

Mi szükség volt erre?

Semmi. Épp úgy fölösleges ingerlés Lukács legujabb javaslata is. Ez is csak a gyűlölködést, a keserűséget fogja fokozni, nem oltja, hanem élesíti a tüzet.

Azután gondoljunk arra is, hogy jöhetnek még nehéz idők a nemzetre, szükség lehet hazafias magyar ellenzékre — Lukács új javaslata a legjobb mód arra, hogy az ellenzéket egyszer s mindenkorra kipusztítsa Magyarországon. A mentelmi bizottság, melyet a többség állít össze, lesz az ur az összes mandátumok fölött s akár az összes ellenzéki kerületek

szavazásának eredményeit egy kényuri tollvonással megsemmisítheti.

Lehetetlenség, hogy a parlament pártmonopoliummá váljék; lehetetlenség azért, hogy ezt a törvényt megszavazzák.

Nincs kizárva, hogy Lukács a javaslatot csak az ellenzék megpuhítására nyújtotta be; legyen miből engedni, ha alkudozásra kerül a sor. De ha komoly célja van a javaslatnak, akkor a miniszterelnök kétségtelenül tuilott a célon s nincs kizárva, hogy végeredményben önmagát sebezte meg.

Erről a javaslatról a Kossuth-párt félhivatalosában Apponyi Albert gróf »Hatalmi örjögés haladása« címen cikket ír, amelyben a törvénytervezettel szemben kijelenti: hogy a parlamenti jogrend alapjáról eltévelyedett elnöki hatalomnak magát alá nem veti, annak intézkedéseit semmibe sem veszi.

Majd a törvény jóhiszeműségét bírálva ezt írja:

Vagy talán igazán a házelnök tekintélyének és hatályának akarnak erősségeket emelni?

En ebben az irányban is kapacitálható vagyok. Győzzenek meg, hogy így van; és erre igen egyszerű módjuk van: szerezenek ugyanabban a törvényben szankciót a házszabályok minden megsértésével szemben, a legsúlyosabbakkal szemben természetesen a legerősebbet. És mivel senki a házszabályok

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mit a természet beszél...

— A jenyvesek közül. —

Irtá Várady István.

»A vaddal közölt megkezdé vetni az ember, S göge fejében agg, kór léve és nyavalyás.«

Ezt a versszakot nem valami ifju óriás, hanem Vörösmarty irta a mult század közepén. (Az eredetije Gräthenbergben található.) Ez a felirat, mely »mementó« gyanánt a Tompa szobor mellett ékeskedik egyik szepességi kies fürdőhelyen, megállítja a járókelőket. A különös forma, a Vörösmartynál szokatlan idegenszerűség tömörítése akaratlanul is gondolkozóba ejtenek, mit akar ezzel mondani a nagy költő?

Mit akar mondani? Sokat. Az emberiség bűneinek hosszú láncolatát, a természet megvetésének szomorú következményeit, majd a megújulás gazdag reményét adják e sorok. Az emberiség egész történetje van benne e sorokban.

Lássuk közelebbről, hol itt a história, mit kell belőle leszögezünk, a mi az emberiség boldogítását célozza.

Ember! Tedd le a tollat, a szerszámot. A város poros, miazmás levegőjéből, a fűlsiketítő szivajból, a lelket megölő ezer inger közül menekülj a szabadba. Csak a közeli hegyekre. A mikor a szived hevesebben lüktet, a mikor az agyad felszabadul a nyomás alól, ahogyan tele szivod a tődöd tiszta levegővel, tested

főfrissül, vérednek meleg áramlását érezed minden porcikádban. S megvetéssel nézel le a portüst felhővel borított városra, mely rabjává tett. Figyelj felebarátom: most a természet beszél hozzád. A lelket eltölti valami meleg érzés, a mely diszponál arra, hogy a természet, az Isten legremekebb alkotásának csodás finomságokban megnyilatkozó tanítását, gyönyöreit, üdvét értékeid, megértésed s javadra fordítsad. A fák, a mint leveleikkel árnyat nyújtanak, a mint a belőlük áramló oxigénnel véredet táplálják; a föld, a mely mindennapi elededet adja; a forrás, mely külsőleg, bensőleg frissít s életet ad; a virág, melynek illata gyönyört nyújt, látása aesztetikai érzékedet megnyugvással tölti el; a madárdal, a főséges koncert, mely olyan érzéseket s hangulatokat rótt ki, melyet egyetlen hangversenyterem sem — s mindezek összessége, a tökéletes harmonia ragaszkodást, szeretetet gerjesztenek benned a természet és Istenség iránt. Megérzed idetartozandóságod. A hozzád beszélő szin, hang, lőnség, erő, illat stb. lebilincselve tartanak s tudatára ébredsz annak, hogy a testedet, vérednek erejét kizsákmányolták, lelkednek üdeségét, melegségét elrabolták — az emberek. Az emberek — a kultura és civilizáció sokat mondó, eget ostromló égisze alatt.

Igen! Kultura, civilizáció. A természetben megállás nincs s így annak, ki a haladásnak útját állja. De lássuk azt a haladást, ahogyan a természet beszél, ahogyan azt Vörösmarty négy sora visszatükrözi.

Az ember a tiszta forrás vizet, a vaddal közös italt megvetette. Egyfelől csiklandozta nyelvét a hegy nedője, az árpa leve, a mérges tartalmú kutyvalékok tartotta, másfe-

lől méltóságán alólinak egész sorozata' hogy azzal s abból táplálkozzék, amiből az állat. S valahányszor eltért a természettől, valahányszor újítást hozott be a maga teremtő erejével, kísérté az árnyék, a tulzás, a szenvedély. Jött az öltözködés. A cél: védekezni az időjárás viszontagságai ellen. Tehát óvás. S hogyan öltözködik a mai ember? A fűzők, a gallérok, szük cipők stb. mutatják súlyos következményeikkel. Így lett a ruházatkodásból lassu öngyilkolás. A táplálkozás? Oseink egyszerű növényi eledelével s csak kevés bussal éltek. A ma embere husra hust eszik. Eltér a természet egyenes utmutatásától. Harminckét foguk közül csak a 4 éves fog metsz, szagat, tehát elég ha a táplálék egy nyolcada hus. A zsirokról, fűszerekről, inyencségekről nem is beszéltek.

Mindazt, ami az embernek éltetője, attól elzárkózott a modern, a civilizált ember. Védekezik a levegő ellen, a nap ellen, cselekedeteinek hosszú láncolatával igyekszik sirtát mielőbb megásni. Amikor az ember megvetette a vaddal közös italt, letért a helyes utról. Megvetette a természetet. Es most a természet ellen elkövetett minden cselekedet megbosszulja magát — nézz szét testvérem — ismerőseid közül hány abszolút egészségtű? Az ifjaink megöregednek, életnedveik poshadtak, az emberiség kóros, nyavalyás. Beteg a teste, beteg a lelke. Hiába predikálták — bár kevesen — a helyes irányt, a tömeg haladt és halad a helytelen uton. — S mit tesz a civilizáció, a kultura ezzel szemben? Mit az orvosi tudomány, a mely hivatva van a bajokon segíteni? Mit tesz a lelkiismeretes s valódi orvos? — Visszautalja betegét a természethez. A mikor a medicának csődöt mondanak — akkor

tekintélyem oly halálos sebet nem ejtethet, mint az elnök, vegyenek be a törvénybe szigorú intézkedéseket a házszabályokat tudatosan megszegő képviselőházi elnök ellen. Tegyük a megválasztott elnökre nézve kötelezővé az esküt a házszabályok megtartására és állapítsák meg vele szemben a büntető jogi felelősséget, ha esküjét megszegi.

Lukács László pedig a *Neme Freie Presse*-ben így nyilatkozik tervezésről:

— A ki ismeri a mi parlamenti viszonyainkat, az érteni fogja, hogy végre is kényszerítve lettünk arra, hogy ezt a törvényjavaslatot beterjesszük. Lehet sajnálni azt, hogy ez megtörtént, de nem lehet elzárkózni az elől, hogy ez ránk nézve szükségesség volt. A míg a képviselőház tiszteli az elnök autoritását, addig természetesen nem szükséges olyan rendszabályokhoz nyulni, mint a milyenek a törvényjavaslatban vannak előírva. Ha azonban, mint az, sajnos, nálunk megtörtént, a viszonyok úgy elvadulnak, hogy az elnök rendeleteinek nem engedelmességek, hanem a képviselőház házszabályokon alapuló olyan határozatával szemben, mely a képviselőket az elnökséggel szemben való ismételt ellenszégülés miatt bizonyos időre kizárta, megtagadják az engedelmességet és ha a kizárt képviselők ismét megjelennek az ülésben, hogy az elképzelhető leginparlamentárisabb eszközökkel és egy nyíltan bevalított terv eléréséért a tanácskozással lehetlenné tegyék, akkor azt kell kérdeznem, hogy mit kell tenni a rend és a tanácskozás lehetőségének helyreállítására? Amikor a házszabályok 255 ik szakaszát megteremtették, mely a kizárás lehetőségét kimondja, e paragrafus nem kapott büntetőjogi szankciót, mivel senki sem tartotta lehetségesnek, hogy egyes képviselők ellenszégüljenek a Ház határozatának. A Ház tagjainak lojalitásában azonban a legsúlyosabban csalódtunk. Fájdalmas dolog, hogy ilyen rendszabályokhoz kellett nyulni és a kormány igen nehezen tudta magát elhatározni a javaslat benyújtására. Aki azonban bennünket gáncsol, azt arra kell kérnem, hogy mondjon nekünk egy másik alkalmas eszközt arra, hogy a végtelen obstrukciós idő után a parlament tanácskozásait véglegesen biztosíthassuk. A napokban ismételt hallottuk az ellenzéknek azt a fenyegetését, hogy ősszel is

épp úgy mint június 4 ike után az első napokban fizikai eszközök segítségével akarja megakadályozni a képviselőház tanácskozásait. — Ez időitott bennünket arra, hogy a törvényjavaslatot előálljunk. — Egyébként félre nem ismerhet, hogy mi tulajdonképpen a legmesszebb menő lojalitástól vagyunk áthatva. Nem bírányoztak a pártban hangok, melyek a javaslat azonnal való megszavazása érdekében emelkedtek. Mi azonban elhalasztottuk a határozathozatalt egyelőre szig. Teljesen az ellenzékkel függ majd, hogy kényszerít-e bennünket arra, hogy a javaslatot törvénynyé tegyük, vagy pedig hogy magatartásával a javaslatot feleslegessé teszi. Sürgős szükség nélkül nem fogjuk e javaslatot a plénumban tárgyalni. Remélem, hogy az ellenzék a nyári szünetet arra fogja felhasználni, hogy magatartását a politikai okosság követelése szerint rendezze be. Mi mindenkor készen vagyunk a békére és szívesen kerülünk el minden radikális rendszabályt, de másrésztől nem térünk ki az elől, ha az ellenzék erre kényszerít bennünket.

A politikai helyzet. Tegnap szünetet tartott a nagy látványosság az országház előtt. Nem volt ülés, elmaradt a fegyveres kordon s nincsenek nyilatkozatok. Pedig a Országház-kávéház előtt most is volt közönség, amely várta az ellenzéki képviselőket s csalódottan oszított szét, amikor meggyőződtek, hogy ellenzéki képviselőkhöz szerencsájük nem lesz.

Az ellenzékiek a függetlenségi párt klubban összegyűlve tárgyalták Lukács új törvénytervezetét.

A Házban a bizottságokat alakították meg, többnyire a régi tagokból. A legfontosabb bizottság (közigazgatási) *Khuen-Hedervary* lett az elnöke.

A munkapárton erős a bizakodás a békében. Arról beszélnek, hogy a béke közvetítője *Khuen-Hedervary* gróf lesz.

Ertsey Péter is lőtt a képviselőházban.

Az ötödik golyó gazdája.

A képviselőházban június 7-én Tisza István elnök ellen Kovács Gyula képviselő által elkövetett merénylet helyszíni vizsgálatánál megállapították, hogy a Kovács Gyula által tett negyedik lövésén kívül még egy ötödik lövés is történt, még pedig a munkapárti oldalról az ellenzék felé. A padban megtalált golyó egészen más fajta volt, mint amilyeneket Kovács használt, tehát kétségtelenül meglehetősen állapítani, hogy az ötödik lövés nem Kovács-tól jött.

Azóta találgatták, hogy ki lehetett az ötödik golyó gazdája, de a fővárosi rendőrség, sőt az ügyészség sem kutatta azt.

Most azután a főrendiházban történt magánbeszélgetésből jött nyilvánosságra a dolog.

Ertsey Péter az ötödik golyó gazdája, ak azonnal jelentette is, hogy az ellenzékre lőtt, úgy a munkapárti elnökségének, mint Boda főkapitányának, aki azonban a jegyzőkönyv felvétele után kérte Ertseyt, hogy tartsa titokban a dolgot.

Az eset részleteit egyik fővárosi újságírónak így beszélte el most Ertsey Péter:

— Rakovszky István helyén ültem, mikor Kovács Gyula bejött a terembe és előrelépett. En rögtön felugrottam helyemről, a padsorok között feléje futottam, hogy eléje kerüljek. Utközben megbotlottam, a térdemet erősen bele is vágtam az egyik ülés padjába. Egészen addig futottam eléje, a hol Justh Gyula szokott ülni. Az ő helyén állottam meg, Kovács Gyulával szembe. Futás közben kivettem mellénysebemből browningomat, de mikor láttam, hogy Kovács Gyula közvetlen háta mögött ellenzéki újságírók ülnek és láttam hogy a lövésem esetleg őket is találhatja,

az utolsó, de egyetlen gyógymódkhoz térnek vissza: — a természethez.

Igen! »Vissza a természethez.« Tiszta levegő, meleg napfény, víz, egyszerű életmód — ez a jelszó s évről-évre szaporodik a tábor, a mely zászlóján a felirásokkal az emberiséget testi s lelki épségében visszasegíteni igyekszik. Csak az a baj, hogy a belátáshoz nem alkalmazkodik az akarat s így a lelkesedés a kivitelben sokaknál hajótörést szenved.

Az ember születésétől fogva maga körül látja a helytelenségeket, ő maga és környezete ilyen hibák között él s ez az oka, hogy nem tud, s nem akar felszabadulni azok alól a testi szenvedések s lelki nyomások sulya alól, melyek alatt sokszor egy ember életén át nyög.

Es mégis ma már örömmel kell megjegyeznünk, hogy az utóbbi években sokat haladtunk. A józanul gondolkodó, helyes életmódot folytató emberek száma állandóan nő; csak az a baj, hogy e táborba nagyjából csak olyanok sietnek, a kik már sokat próbáltak, sokat szenvedtek. Ha úgy egyszerre az egész emberiséget fel lehetne világosítani, hogy úgy mondjam: visszavezetni a természethez, a kórházakat, szanatóriumokat, elm- és ideg kórházakat (nemkülönböztetve a gyógytárakat is) rövid időn belül be lehetne csukni. Mennyi szenvedéstől lehetne megmenteni az embereket, mennyi pénzt lehetne megtakarítani az egyesnek, a családnak s az államnak egyaránt.

Ott az orvosság a napsugárban, a tiszta levegőben, a földben, a fák ontotta oxigénben, a vízben, ezek céltudatos, helyes kiaknázásában, a táplálkozás és életmód helyes beosztásában. Ez adja vissza az elvesztett egészséget, s ez kiméli meg a betegségtől.

Aki évek hosszú során át kíséri figyelem-

mel az emberiség egyetemes küzdelmét a betegségek özönével szemben, aki ismeri az orvosi tudomány állástoglalását, az tudja azt is, hogy a medicina momentán hat csupán s a szervezet maga fejt ki küzdelmét a támadó kór legyűrésére. S minden bajnál a cél első sorban: a szervezet ellentálló képességének a növelése. Betegnek azért, hogy egészségét vissza nyerje, egészségesnek azért, hogy a betegség megne támadhassa.

Kuhne, Kueipp, Prisnik, Rikli, Lahman és még néhányan rendszereket állítottak föl a betegségek legyűrésére. Ezeket a rendszereket megmosolyogták laikusok s orvosok nem egyszer s amikor a baj ajtójuk előtt ólálkodott, belátták, hogy az egyedül Rómába vezető út a természet erőinek felhasználása, melyek a fenti rendszerek alapját képezik.

E sorok szerény írója azok közé tartozik, akiknek alkalmuk nyílt az allopatikus kezelési mód mellett a fenti rendszerek megismerésére is — számos kül- és belföldi gyógyhelyen — egyaránt. Minden ut igaz, mely a természet erőinek felhasználását tűzi ki céljául. Egyik a napot, másik a levegőt, harmadik a vizet, ismét más a gimnasztikát helyezi előtérbe, míg egy újabb a szigorúan megszabott étkezési rendszernek juttatja a pálmát. A lényeg, az alapelv mindenütt ugyanaz, de a forma a kivitelben már is más.

Van a mi országunknak egy igen kedvelt helye, mely több, miht félszázad óta gyógyír, tanít, nevel. Nem akarom én e helyet felfedezni. Ki ne hallott volna Feketehegy-fürdőről, a híres »Schwarzenberg«-ről? En csak kötelességet teljesítek olvasóinkkal szemben annak a megmagyarázásával, hogy mivel érte el az a szépségségi, Igó mellett kies fürdőhely

jó nevét, miért értékelendő az összes hazai fürdők között első sorban? Azzal s azért, mert ottan a fentebb említett természet gyógyászok rendszerei, helyesebben azok leghatékonyabb alkalmazási módjai úgy jutnak érvényre, ahogyan azt az egyén természete megköveteli. Légtüdő, napfürdő, a vízálmalmazások legkülönbözőbb módjai, a pszepchikus, dietikus eljárások olyan keretek között nyernek alkalmazást, ahogyan azt a vezető főorvos előírja. Nem léitik a fürdő jó hírnevét az egyszerű, de kiadós koszt miatt, nem a rend miatt, hisz évről-évre annyian látogatják, hogy a jelentkezőket alig bírják elhelyezni. És semmit sem változtat a helyzeten az a körülmény, hogy e helyet a köztisztvisletben álló Lomniczy család-tól (melynek hosszú évtizedeken át tulajdona volt) egy debreceni betétársaság vette meg. Nem változtat pedig azért, mert a főorvos továbbra is a Lomniczy-család egyik tagja dr Bartsch Gusztáv maradt, aki a terapiával foglalkozó orvosok között elismert szaktekin-tély s aki 22 évi szakadatlan működésével megteremtette azt a rendszert, amelyet nemzet-i erőnk gyarapítására minden gyógyhelyen példaként követni kellene. Az ő további működése, az új tulajdonosok tere néző kedve, Zoltán Herman fürdőigazgató pártatlan előzékenysége, széles látókör, mindenre kiterjedő figyelme biztosítják a fürdő jó nevének öregbedését.

Hitem és meggyőződésem, hogy az ös-tenyvesektől körülvev Feketehegy gyógymódja, szelleme meghódítja hazánk számos fürdőjét, az emberek nagy tömegét, mert az, amit e hely művel, az nem csupán gyógyítás és üdülés, de tanítás és nevelés is s így e hely elismerésre méltó kulturmissziót teljesít.

a fegyvert lefelé olyan irányba fordítottam, hogy a lövés semmiesetre se mehessen olyan magassan, hogy az újságírókat találja. Innen magyarázható az, hogy a golyó Kovács Gyula mellett az utolsó előtti padnak az ülésdeszkájába ment, ott, ahol Ráth Endre ülni szokott, úgy hogy ha a golyó találta volna Kovács Gyulát, derékmagasságon alul maradt volna. Ugy emlékszem, amennyire lehetséges utólag ilyen pár pillanatig tartó eseményre emlékezni, hogy az én lövésem vagy a harmadik lövéssel egyidejűleg, vagy nagyon minimális időkülönbséggel azelőtt történhetett. Mikor én Kovács Gyula felé lőttem, akkor ő még állott.

— En az esetet nem titoktartom el. Rögtön szóltam Vojnich Sándornak, hogy tegyen jelentést a lövésről a miniszterelnöknek mint belügyminiszternek; kértem barátaimat, hogy szóljanak a munkapárt elnökségének és magam is nyomban személyesen felkerestem Boda Dezső főkapitányt, akinek el is mondtam az esetet. A délután folyamán megjelentem a főkapitányságon, ahol kiballagtattak és jegyzőkönyvbe vették vallomásmat.

— Ugy tudom, hogy a rendőrség a kihallgatásomról felvett jegyzőkönyvet áttette a kir. ügyészséghez, ott azonban, minthogy a királyi ügyészség bűncselekményt fenforogni nem látott, további eljárás folytatását nem rendelte el ellenem. Erről hivatalos értesítést még nem kaptam.

— Engem érintett legkellemetlenebbül, hogy az ügyet titokban tartották, hiszen e miatt a munkapárt több tagját állandóan gyanúsították és nekem ezt hallgatni kellett. A rendőrség az én jelentkezésemet azért nem tartotta helyénvalónak publikálni, mert a nyomozás érdekében szükségesnek tartották kontrolálni a tanuk megbízhatóságát. En most megyek s felkeresem a munkapárt elnökségét, hogy kiadandó nyilatkozatomat velük megbeszéljem. Valószínű, hogy a kihallgatásomkor felvett jegyzőkönyvet s publikálni fogják.

A megyegyűlés második napja.

A megyegyűlés második napja iránt bizony már sokkal kisebb volt az érdeklődés, csöndesebben is ment végbe az ülés. A gyűlésen, a tisztikar tagjain kívül, mindössze két megyebizottsági tag jelent meg. Ezek sem mutattak valami nagy érdeklődést.

Délelőtt kilenc óra után nyitotta meg a tegnapi gyűlést *Miskolc* Ferenc főispán.

A közgyűlés másodnapján először is a bizottságok előterjesztéseit hallgatták meg. A belügyminiszter leadta módosítás végett a községi és körorvosok látogatási díjára vonatkozó szabályrendeletet.

A szabályrendeletet a módosítás után elfogadták. E szerint az orvosok díját 20 kilométeren túl nappal 5 korona, éjjel 10 korona. Tíz kilométeren túl, nappal 3 korona, éjjel pedig 6 koronában állapítja meg a törvényhatóság.

A közkórház költségvetése a következő tárgy. Ezt is teljességében elfogadják. A költségvetés szerint, a napi ápolási díj 1 korona 72 fillér.

Hozzászólás nélkül fogadja el a közgyűlés közkórházi bizottságnak az új közkórház építésére vonatkozó határozatát.

A törvényes határidő után a költségvetés és terveket fel fogják terjeszteni a belügymi-

niszterhez jóváhagyás végett. Az új köz órház sokkal modernebb és nagyobb lesz a mostaninál. Az építés 2 millió 650,000 koronába fog kerülni.

Elhatározta a közgyűlés, hogy feliratot intéz a belügyminiszterhez a nagylénei és álmosdi orvosi állások létesítése érdekében.

Ezután az árvaszéki ügyeket tárgyalták le, majd pedig a községek költségvetéseit és számadásait, összesen 164 db csupán csak községeknek érdeklő számadási ügyet.

Az ülés majdnem 1 óráig tartott. Ma lesz a hitelesítő közgyűlés és ezzel véget is ér a vármegye nyári közgyűlése.

A vármegyei tisztviselők státuszrendezése.

Nincsenek megelégedve a tisztviselők.

Két évi várakozás után elkészült a vármegyei tisztviselőkre vonatkozó státuszrendezés. A törvényjavaslat, melyet ma terjeszt a képviselőház elé a miniszterelnök, hosszú megfontolásnak képezte a tárgyát.

A vármegyei tisztviselők országos egyesülete kijelentette, hogy bár elismeréssel is van a kormány munkájával szemben, de nincs megelégedve az eredménnyel. Sőt azt is kijelentette, hogy nyomban a törvény életbeléptetése után mozgalmat indít a törvény revíziója iránt.

A törvényjavaslat szerint a tisztviselők illetményeit részben előléptetéssel, részben szolgálati pótlékkal biztosítja. Tényleges előléptetésen újabban csak a főorvosnak, a jelenlegi I. o. aljegyzőnek, az árvaszéki ülnököknek, a jelenlegi II. o. szolgabíróknak, a jelenlegi III. o. aljegyzőknek, ügyészeknek és az irodatiszteknek van részük, míg a főjegyzők, az árvaszéki elnökök, az I. o. szolgabírók, a II. o. aljegyzők, főügyész, járási orvosok, járási irnokok és irnokok illetménye csak szolgálati pótlék engedélyezése által módosul.

Az eddigi I. o. aljegyzői állások megszűnnek és II. o. aljegyzői állásokká szervezettek, ennek megfelelően az I. o. aljegyzők karát a jelenlegi II. o. osztályu aljegyzők fogják alkotni.

A X. és XI. fizetési osztályokba sorozott vármegyei alkalmazottakra nézve a javaslat annyiban tesz koncessiót, hogy számukra szolgálati pótlék mellett még korpótlék is érintetlenül marad.

Attekintve a javaslatot egészen meg kell állapítani, hogy a tisztviselők első és főkvánóságát, hogy tudniillik a fizetési osztályok besorozását változtassák meg, nem vették figyelembe. Kedvezőtlen az is, hogy az előléptetéseknél a főispán intézkedik és ha kifogást talál az illető tisztviselőre, az előléptetést megtagadhatja. Helyes ellemben az, hogy az a tisztviselő, aki az utolsó 3 évben büntetve volt, nem léptethető elő.

Hiányos a javaslat más tekintetben azért, mert nem gondoskodik a napidíjasokról, akiknek pedig meg volt ígérve, hogy helyzetük a státuszban szintén rendezve lesz. A szolgálatról szintén nincs gondoskodás.

Legkedvezőbb a főszolgabíró helyzete. A főszolgabíró ugyanis 10 év múlva a VII. fizetési osztályba és amennyiben a VII. fizetési

osztályban eltöltöt 10 év illetve ha összolgálati ideje 25 évet meghaladja a VI. fizetési osztályba is előlephet, szóval olyan dotációt élvezhetnek, mint a jelenlegi alispánok. Ezt azzal indokolja a javaslat, hogy a főszolgabírák ne törekedjenek központi hivatalok elayerése iránt.

Az irodaigazgatókra vonatkozó rész szintén felületes. Itt ugyanis bármily nagy vármegyében csak egy irodaigazgatót enged meg, holott p. o. Biharvármegyénél is az árvaszéknél sokkal nagyobb a személyzet, mely az igazgatói tevékenységet igénybe veszi, itt tehát föltétlenül szükség van még egy irodaigazgatóra. Altlában az árvaszékről igen mostohán gondoskodik a javaslat, mert itt az előmenetelt lehetlenné teszi.

A státuszrendezés költségei 971390 koronát tesznek ki.

A javaslat tegnap érkezett meg Biharvármegyéhez, ahol nyomban tanácskozások folytak felette és ezeknek a tanácskozásoknak az lett az eredménye, hogy a törvény revízióra szorul és annak megvalósítása iránt az életbeléptetésekor mozgalmat fognak indítani.

Az ujoncjavaslat. A képviselőház véd-
erőbizottsága tegnap délelőtt 10 órakor tartotta alakuló ülését. Elnök lett *Tallán* Béla báró, jegyző *Solymossy* Odön báró.

A bizottság ezután nyomban hozzáfogott ez elébe utalt ügyek letárgyolásához. *Solymossy* Odön báró előadó ismertetése után a bizottság egyhangulag elfogadta az 1912. évre kiállítandó ujoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot, amely szerint az 1910. évi népszámlálás alapján Magyarország a közös hadsereg részére 57.997 és a honvédség részére 17.500 ujoncot fog kiállítani. Továbbá tudomásul vette a bizottság a honvédelmi miniszternek az 1910—11. évben tényleges szolgálatban állott közös hadseregbeli és honvédségi egyéves önkéntesi tiszti vizsgák eredményéről; az 1910—11-iki szolgálati év folyamán a közös hadsereg magyarországi ezredeiben és a magyar királyi honvédségnél előfordult öngyilkossági esetekről, végül a cs. és kir. közös hadsereg magyar honosságú tisztjeinek számáról és szolgálati beosztásáról szóló jelentését.

UJDONSÁGOK.

* **Miniszteri szakértő a csatornázásnál.** *Farkas* Kálmán miniszteri tanácsos tegnap délelőtt Nagyváradra érkezett a folyamatban levő csatornázási munkálatok megvizsgálása céljából. Tegnap délután a miniszteri tanácsos, *Bordé* Ferenc kíséretében megtekintette a csatornázásnál folyó munkálatokat s ma, pénteken délelőtt 11 órakor részt vesz a csatornázási bizottság ülésén.

* **A táblaelnök itthon.** Br. *Szentkereszti* Zsigmond, a nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke Aradról, ahol a törvényszéket vizsgálta, tegnap hazaérkezett.

* **Széchenyi püspök a Szigligeti Társaság tiszteletbeli tagja.** A Szigligeti Társaság tegnapi választmányi ülésén vetette fel *Rádl* Odön elnök azt a gondolatot, hogy gróf *Szechenyi* Miklós megyés püspököt, aki mint író és szónok irodalmi téren is kiválik s

A legújabb

nyári czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687

az irodalomnak lelkes pártolója, a Szigligeti Társaság tiszteletbeli tagjává válasszák. A felvetett gondolatot az összes jelenlévők lelkes örömmel fogadták s a legközelebbi közgyűlésen ünnepélyes formákban megválasztják Nagyvárad püspökét irodalmi társaságunk tiszteletbeli tagjává.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város csatornázási bizottsága ma, pénteken délelőtt 11 órakor, a csendőrskola építésére felügyelő bizottság szintén ma, pénteken tart ülést.

* **Térparancsnokság Nagyváradon.** A honvédelmi miniszter tegnap rendeletet küldött az alispánnak, amelyben tudatja, hogy Nagyváradon térparancsnokságot létesített. A térparancsnoksági teendőket egyelőre ideiglenesen Kun Frigyes százados vezeti. Az új parancsnokság hivatalos helyisége az állomásparancsnoksággal együtt Or-utca] 15. sz. alatt van. A miniszter rendeletéről értesítették a főtisztviselőket is.

* **Nagyváradiak a bécsi eucharisztikus kongresszuson.** A Wienben folyó év szeptember 12—15. napjain megtartandó eucharisztikus kongresszuson való részvételre Nagyvárad katolikus férfiai közül már eddig is számosan jelentkeztek. Minthogy az *Urah kongregációja* a hozzája csatlakozó férfi világgal külön vonattal együttesen indul Budapestről, s együttesen vesz részt a kongresszuson; fölkérem mindazokat, akik velünk egyesületi óhajtanak: méltóztassanak *folyó hó 25-ig* szándékukat levezető lapon hozzám bejelenteni. Nagyvárad, 1912. június 20. *Imrik Gusztáv dr. ügyvéd.*

* **A villamosmű felügyelő-bizottságának üléséről.** Nagyvárad város villamostelepének felügyelő-bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán. Rimler Károly polgármester elnöksége alatt. Első sorban a múlt havi üzemi jelentést tárgyalta a felügyelő-bizottság és megelégedéssel vette tudomásul, hogy az eredmény 1800 koronával kedvezőbb a múlt év hasonló időszakának eredményénél. Szénmegtakarítás tekintetében még sok a tennivaló s reméli, hogy a szerelés alatt álló gépcsoport üzembehelyezésével a szénnél is nagyobb megtakarítás lesz elérhető. Tárgyalta az árammérők, transzformátorok és kábelek beszerzésére vonatkozó ajánlatokat s úgy találta, hogy a pályázat szép eredménnyel járt, mert 14 ajánlat érkezett be. Nagyobb megnyugtató okáért közlik az eredményt Schlatter tanárral s csak azután fog dönteni. Tárgyalta továbbá a kábelfektetésre vonatkozólag beérkezett ajánlatokat, a döntést e kérdésben azonban a tanácsra bízta, mivel a kábelfektetés és a kövezés szoros összefüggésben van egymással. Előterjesztett még az 1913. évi költségvetés is, ennek tárgyalását azonban a bizottság a következő ülésre halasztotta. Végül dr. Károly Irén bizottsági tag interpellált a Körös vizének a villamos telepre való bevezetése és a villamos világításnak Várad-Szilfös és más községekbe való bevezetése tárgyában, mert azt olvasta, hogy a tanács elutasító álláspontot foglalt el. A polgármester kijelentette, hogy a Körös víz bevezetésének kérdése a jövő héten fog tárgyalatni a tanácsban, Várad-Szilfös és más községeknek villamos világítását pedig a legközelebbi felügyelő bizottsági ülésben fogják tárgyalni.

* **A patronázs egyesület ülése.** A biharmegyei és nagyvárad-i patronázs egyesület választmányja a városházán holnap, június 22-én délután 6 órakor ülést tart. A tárgysorozat a következő: 1. Megüressedett állások betöltése. 2. Az egyesület tagjainak számbavétele. 3. A bűnvádi eljárás alatt levő fiatal kornak elhelyezésére szolgáló é. ület létesítése.

* **Francia kölcsön Nagyváradnak.** Nagyvárad városa csak nem régen fogadta el a polgármester előterjesztését 2 millió korona kölcsön felvételére. Ez az összeg azonban csak a legszükségesebb létesítmények és ez évi kiadások fedezésére elegendő s már ez alkalommal 4 milliós kölcsönt akart a polgármester kieszközölni, de a 3 budapesti intézet csak 2 millió koronát hajlandó ezuttal kölcsön adni Nagyvárad városának. Előzőleg Rimler Károly polgármester külföldön, nevezetesen Franciaországban és Angliában is keresett a város részére kölcsönt, de eredmény nélkül. Mint értesülünk, most három francia pénzüszetttől is kapott értesítést a polgármester, hogy hajlandók több millióra menő községi kötvényt átvenni. Erre a kölcsönre azonban a város nem reáktálhat, mert tudvalevőleg Nagyvárad városának nincs községi kötvény kibocsátási joga, hanem csak annuitásos kölcsönt vehet fel. Bizony itt lenne az ideje, hogy Nagyvárad városát is felhatalmazná a kormány községi kötvények kibocsátásának jogával, amint a fővároson kívül már több magyar városnak megadták ezt a jogot.

* **Az Akadémia telefonja.** A nagyvárad-i kir. akadémiának telefonot kapott. A közoktatásügyi miniszter a dékán előterjesztésére engedélyezte a telefon bevezetését, mely ma már igazán nélkülözhetetlen kelléke mind a közintézetnek. A telefonszám, mely még nincs felvéve a hivatalos listába: 12—73. Ezzel egyidejűleg az ügykezelés gyorsabbá tételére egy irógépet rendelkezésére bocsátott a miniszter a dékán-i hivatalnak.

* **Az Ezredévi emléktéri hid vámentessége.** Nagyvárad város közgyűlése tudvalevőleg elhatározta, hogy az új Ezredévi-emléktéri vashidon eltörli a vámszedést s tényleg nem is szedik már a megnyitás óta az átkelőktől a négy filléreket. A hid építési költségeinek az amortizációját és a fentartást a közúti alapból akarja a város fedezni. A kereskedelemügyi miniszter nem hagyta így jóvá a vámentességet, hanem kimondta, hogy a gyaloghíd nem közúti átkelési tárgy s így az amortizáció és fenartás költségei csak a városi házipénztárt terheli. Ez ellen újból felírt a város a miniszterhez, ahonnan tegnap az a válasz érkezett, hogy a vám eltörlését nem akadályozza a miniszter, de a kiadások fedezésére nézve fenntartja előbbi határozatát.

* **Román énekesművész Biharban.** Az alispán tegnap értesítette a járási főszolgabírókat, hogy egy romániai művész részére engedélyt adott az iránt, hogy Bihar megyében is hangversenyeket tarthasson. A román művészt *Simionescu-Simicel* Demeternek hívják. Simionescu romániai focsáni lakos. A román művész legközelebb kezdi meg magyarországi körútját, amikor Nagyváradon és Belényesen fog hangversenyeket rendezni.

* **Tisztviselők sztrájkja egy iparte-
lepen.** Megirtuk tegnapi számunkban, hogy a bihari erdőipar és mészégető részvénytársaság mézgedi telepén veszedelmes kimenetelűnek ígérkező sztrájk van készülóban. A központi igazgatóság meggondolta a dolgot és tegnap reggel telefonon hívta fel a mézgedi telepet, ahol összegyűltek ugyan a tisztviselők, de nem fogtak a munkához. A vezérigazgató megnyugtatta őket, majd pedig kérte, hogy folytassák a munkát zavartalanul tovább. Szombaton személyesen fog lejönni Pestről s ő fogja megvizsgálni az ügyet. Egyelőre visszahelyezte állásába a tegnap elbocsátott három embert is az ir. davezetőt, a főgépészt és az anyagve-

tőt. Szombat délelőtt fog tehát eldőlni a tisztviselők sztrájkjának az ügye. A tisztviselők nevében Grósz Nándor, Rosenberg Manó és Sas Mór fognak tárgyalni ez ügyben a vezérigazgatóval, mint akik a mozgalmat vezetik.

* **Életre kelt egy vízbefut.** Megirtuk, hogy Mezőtelegd község határában fürdés közben a Körösbe ugrott Mester Tógyer s belefulladt a vízbe. A hullát társai sokáig keresték, de nem találtak rá; pedig a víz 2—300 méterre a szerencsétlenség színhelyétől felvette s a part mellett dolgozó munkások ki is húzták, beszállították a hullaházba. Itt azonban magához tért Mester Tógyer. A szemtanúk bevallása szerint legalább is fél óráig volt a vízben, amikor a testet kifogták, már semmi életjel nem mutatkozott rajta. Mesterről kiderült, hogy önzestélyes örült s már több ízben akart öngyilkosságot elkövetni. Rögeszméje, hogy *»ő neki mindenáron rekordot kell teremtenie a vízbefutás terén.«* A vízbefutás mesterét beszállították megfigyelés végett a biharmegyei kózkórházba.

* **Rendőri hírek.** Néhány nap előtt jelentette a rendőri sajtóroda, hogy Péter László csizmadia iparosnak Hid-utca 19. sz. a. lakásán ismeretlen tettes egy lédát feltört, s abból 160 koronát ellopott. A nyomozás során kiderült, hogy a lopást Tárnok János foglalkozás nélküli csizmadia segéd követte el, akit a rendőrség letartóztatott s ellene a bűnvádi eljárást megindította. — *Bodnár Ilona* panaszkolta a rendőrségen, hogy a Rulikovszk-uti Fodor-féle házban levő lakását 4 heti távolléte ideje alatt ismeretlen tettes feltörte, s onnan öt párnát és három szőnyeget ellopott. A rendőrség az eljárást megindította. — *Glück Zoltán* kereskedő fejjelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap reggel 7 órakor amint a Zöldfa-utca 12. sz. üzletét felnyitotta, hogy a kapu mellett levő állványát ismeretlen tettes felcsatolta, s 3 pár sárga férfi cugos boks cipőt és három pár női fűzős lissé cipőt, egy pár munkás bakancsot, összesen 50 kor. értékben ellopott. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Szerencsétlenül járt munkás.** Tegnap reggel 5 óra tájban a Nagypiac-terén az Ullmann-féle építkezésnél Ballai Lajos munkásnak jobb kezének egyik ujját a téglatelvonó gép szija elkapta s összezúzta. Beszállították a biharmegyei kózkórházba. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Kigyuladt istálló.** Tegnap, szerdán reggel 8 órakor Vajnovszki Vince Temető-utca 8. számú házában udvarán levő istálló kigyuladt. A tüzet a tűzoltóság, még mielőtt nagyobb kárt tett volna, elfojtotta. A tűz oka ezeitig megállapítható nem volt. Kár jelenték telen.

Trieszti kávépiac Nagyváradon. Aszód-i Kossuth-utca. Vigyázat, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és thea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű . . .	1 kiló	4—K
Mágnás keverék	1	4-40
«	0	4-80
«	00	6—

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre törmellék fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melytől a befült soha meg nem romlik, adagonként 10 és 20 filléres levelekben. Főüzlet: Kossuth utca, fiók-üzlet: Kert-utca.

x Uj sport játékok. Igen szép és teljesen új sport tüzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül LADÁNYI JÓZSEF puska-műves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A. M. kir. lőpor áruda, telephon 269. Tanoncok felvétetnek.

Megjelent a képes mieder divat újabb modern füzőkről, csak

Rosenzweig Róza

miedergyárában Szalárdi-u. 9. kapható ingyen és bérmentve.

Középiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125-38.) Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Svihákok.

Szombat: Theodor és Társa,

Vasárnap d. u. Kis barátó, este: Modern apostol.

Svihákok. Ma este Ziehrer legnépszerűbb operettje, a »Svihákok« kerül színpadra a nyári arénában. A darab az énekes gárda legjobb erőit foglalkoztatja. A két fess tüzerhadnagy alakját Horváth Mici és Szőke Gizi viszik színpadra.

Modern apostol. Vasárnap este különösen érdekes és sokatígérő premierje lesz a színháznak. Szociálista darabot mutat be a drámai ensemble, Egy modern apostol címen, Kobek Antal asztalosmester és Zombathalvy Albert rendezőtanácsos művét. A darab meséje sztrájk-harc körül szövődik. A gyári munkások béremelést követelnek, mire a gyárosok kizárják őket. Egy kovácsmester fia áll a sztrájkolók élére. A bérharc úgy győzelemre is jut, de a modern apostol szervezete a sok izgalmat és erőfeszítést nem bírja ki, súlyos betegséget kap és belepusztul a saját győzelmébe. A darab szokatlanul látványos és rengeteg sok a szereplője. Előrelátható, hogy vasárnap estére minden jegy elkel.

Küry Klára vendég szereplése. Kedves vendége lesz a nagyvárad színháznak a hó 29. 30 án és július 1-én, amikor is Küry Klára fog vendég szerepelni nálunk. Nagy elfoglaltsága miatt csupán csak a három napra jöhet meg eljövetelet. A vendég szereplést előreláthatólag is szufolt hát fogja végig nézni.

Theodor és társa. Nancey és Armont rendkívül szellemes és mozgalmassá vigjátéka, a »Theodor és társa« holnap, szombaton este jut újra szóhoz a nyári színházban. A Theodor és társa finom és és véges-végig izléses pikantériája színejavát adja a francia esprit ez évi móka és tréfa ismeretének. A darab különben az idősebb sikerült és jeleneteit, amikben egy könnyűlévő, párisi asszonyka az urát orrával

fogva veteti a házibarat körül és elhiteti vele, hogy ő a szenteség mintaképe, — folytonosan harsogó kacaj kíséri nyomon.

MULATSÁG.

A magántisztviselők mulatsága. A Magántisztviselők és Kereskedelmi alkalmazottak június 29 én fényesnek ígérkező nyári táncmulatságot rendeznek a baréval egybekötve, a Sport-téri lövőde szabad helyiségében. A befolyó jövedelem egy részét a tüdőbetegek szanatóriuma javára fordítják.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság

választmányi ülése.

Tegnap tartotta a Szigligeti-társaság rendes választmányi ülését. Jelen voltak:

Rádl Ödön elnök, dr Adorján Armin, Sas Ede, Huzella Gyula, dr Krüger Aladár, dr Papp János és Láng József.

Az elnök bejelentette, hogy a Városi Vasut a Szigligeti szoborlap javára 100 koronát adományozott. Köszönettel fogadtatott.

Lakos Lajos, Nagyvárad város levéltárnoka beküldötte a várad zsidóság történetecímű munkájának egy példányát s egyuttal 400 korona segélyt kér. A társaság megszavazott 200 kor. segélyt s elfogadta a szerzőnek azt az ajánlatát, hogy megfelelő mennyiségű könyvet a Társaság rendelkezésére bocsát.

A számvizsgáló bizottság jelentését tudomásul vették s örömmel konstatálták, hogy a társaság anyagi helyzete állandóan javul.

A tisztújító közgyűlés.

Az elnök jelentette, hogy ez évben a tisztviselők mandátuma lejár. A választás előkészítésére bizottságot küldöttek ki.

Az évi közgyűlést június 29 én délelőtt 11 órakor tartják meg a városháza kistermében. Tárgysorozat:

1. Főttzári jelentés.
2. Számvizsgáló bizottság jelentése és negyedévi számadások.
3. Evi költségvetés.
4. Tisztújítás.
5. Tiszteletbeli tagok választása.
6. Esetleges indítványok, melyek az elnökségnél előre bejelentendők.

Új tagokul megválasztottak: *Smetka L. Ödön, Véssey Kálmán és Fantsovits János.*

NYILTTÉR.

BENEDEK TESTVÉREK

„Mosóleány“ fűszer-nagykereskedése, Nagyvárad (Zöldfa-utca 8.)

ajánlja a „BENEDEK“-SZAPPANT darabja 30 fillér,

amely száraz állapotban ruhamosásra kiválóan alkalmas. Legolcsóbb fűszerek és friss nápolyi fűszerek forrása. Mexikói kávébehozatal. —

Pörkölt kávé árak:

4-féle zamatu 1/4 kg. K. 1.—
8-féle „ „ 1/4 kg. K. 1.10
12-féle „ Benedek-keverék 1/4 kg. K. 1.25

Megjegyzendő, hogy 1 kg. pörkölt kávé 1 kg. 25 deka nyers kávénak felel meg.

SPORT.

A vasárnapi reprezentatív mérkőzés.

Debrecen — Nagyvárad ellen.

Az érdekességekben bővelkedő labdarugó szezónak a vasárnapi reprezentatív mérkőzésben fog kicsucosodni, amikor tudvalevőleg Debrecen és Nagyvárad legjobb 11 játékos a fog egymással szembe kerülni, hogy eldöntse a két város labdarugó sportja közötti különbséget. Debrecennek kétségtelenül régibb keletű a football-sportja, büszke is rá és meglehetősen irigykedéssel szemléli, miként hág nyomába a maga frissességével, szinte példátlan lendületével és fejlődés képességével a fiatal nagyvárad labdarugó sport. A multjára méltán rá-tartó Debrecen rivalisnak tekint a gyorsan fejlődő Nagyváradot s ebből fakad az a nemes buzgalom, amely mindkét város footballistáit az elsőség kivívása érdekében hevíti.

Ez a buzgalom különösképen érvényre fog jutni. Vasárnap délután, amikor nem klubok közti harc, hanem a két rivalis város közötti küzdelem fog lefolyni a Sport-téri mezőnyben.

Debrecenben, különösen nagy lelkesedéssel készülnek a vasárnapi találkozóra. Három club a DTE a DKASE és a DMTE adja legjobbait a debreceni válogatott csapatba és így Debrecenből a lehető legerősebb csapat jön, hogy városának football hírnevéért szembeszálljon a Nagyváradokkal.

De nemcsak a sport köröket, hanem a város társadalmának vezető embereit is módfelett érdekli a vasárnapi mérkőzés, mert a sovizsma Debrecenben mindenki a város ügyének tekinti a mérkőzés sorsát. A debreceni csapattal a kísérők egész tömege jön át Nagyváradra, hogy lelkesítse fiait a győzelemre. Az eddigi információk szerint átjönnek: *Lestyán Adorján* udvari tanácsos, *Véssey Imre* helyettes polgármester és *Csöke Samu* tanácsos.

A debreceni válogatott csapat egybeállítása a következő: Blattner, Vámos, Balla II., Lóska, Tolnai, Horváth, Balla I, Lengyel, Markovits II., Sern, Láng.

A debreceniek vasárnap délelben a gyorsvonattal érkeznek s délelben a Fekete-Sasban társas ebéd lesz a tiszteletükre, este pedig ugyancsak a Fekete Sas éttermében diszbauckett, amelyre a városnak minden polgára hivatalos. — A vacsora részvételi díja 3 kor., jelenkezni lehet Juricskai Barna városi aljegyzőnél levélben, vagy telefon útján. A vacsorán a rendező bizottság felkérésére *Rimler Károly* polgármester fogja a debreceni vendégeket felköszönteni.

A mérkőzés méltó ünnepi keretben leendő rendezése érdekében *Lukács Ödön* tanácsos elnöke alatt egy agilis bizottság barólkodik s a tanácsos ismert agilitása, hozzáértése már eleve biztosítja a sikert.

A nagyvárad válogatott csapat összeállítása már ismeretes. A bizottság nagy körültekintéssel járt el, nehéz munkát végzett és a club érdeke teljes kizárásával sikerült olyan csapatot kiállítani, amely méltóan reprezentálhatja a város football sportját és bizonyára sikeresen vesi majd fel a küzdelmet a debreceni csapat ellen. — Mindenesetre kívánatos, hogy a közvélemény nyugodjék meg a bizottság munkájában és most már a kiválasztottakat helytelen kritikával ne kedvetlenítse el a játéktól. Hiszen az esetleg 1-2 játékos tekint-

tetében nem is sikerült volna a válogatás, ezek bizonyára olyan lelkes játékosoknak produkálni, hogy ezzel érdemessé teszik majd magukat a reprezentatív csapatban történt kijelölésükre. És végre is olyan csapat összeállítását, amely minden irányban teljes megelégedést kelthetett volna, a bizottság már az okvetlenül feltoluló ellenérdek miatt sem végezhetette volna.

A mérkőzést a Magyar Labdarugó Szövetség is kivételes fontosságúnak tartja, mert hiszen elküldi ide a maga képviselőjében Steinhübel Odónt a Szövetség titkárát és a mérkőzés vezetésére az ország egyik legjelesebb bíráját, Vámos Somát delegálta.

A vasárnapi mérkőzést gyönyörű kivitelű művészi plakátok hirdetik, amelyeket Mikes Odón az ismert festőművész alkotott és a Sonnenfeld-féle könyvnyomda állított ki pompáiban.

A nagyváradi válogatott csapat a város színeit viselő, címeres, gyönyörű dresszenben áll ki. E reszeket a Rákóczi-uti oláry cég kirakataiban állandóan sokan bámulják.

TÁVIRATOK.

Az ellenzéki tisztviselők lemondása

Budapest, június 20.

Az ellenzéki pártok ma érlekezletet tartottak, melyen kimondták, hogy a képviselőházban viselt tisztviselői állásokról, melyekre tegnap választották meg őket, lemondanak. A többség holnapra új választást eszközöl.

Ujabb békeközvetítés.

Milanó, jun. 20

A Perseversza római értesülése szerint legközelebb újabb békeközvetítés fog megindulni. Az ae-eis tengeri szigetek kérdését úgy fogják megoldani, hogy azok Olaszország protektorátusa mellett teljes autonómiát fognak kapni. Törökországot ezért pénzzel fogják kárpótolni.

Elégett asszony.

Sátoraljaújhely, június 20

Iszburyaradvány községben tegnap halálos baleset érte az ottani csendőrmerester nejét, Tüzet akart éleszteni a parázsra és e célból egy tele kannából petróleumot akart önteni a parázsra, amelytől azonban a kanna petróleum felrobbant és az asszony úgy összeégett, hogy néhány óra múlva meghalt. A férj oltásközben súlyos égési sebeket szenvedett a kezén.

KÖZGAZDASÁG.

Tüzérségi szerek szállítása. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a cs. és kir. közös hadsereg 1913. évi tüzérségi szer szükségletének szállítására vonatkozó hirdetmény a Budapesti Köziöny folyó 1912. évi június hó 25-iki számában fog megjelenni. — Nagyvárad, 1912. június hó 9. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: dr. Moskovits József elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonaborsdén tegnap szűz volt az irányzat.

Határidők sárlata:

Májusi buza	— — — —	11.25
Októberi buza	— — — —	11.59
Októberi rozs	— — — —	9.35
Októberi zab	— — — —	9.06
Májusi tengeri	— — — —	8.95
Juliusi tengeri	— — — —	8.89

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	835.25
Osztrák hitelrészvény	— —	639.25
Jelzálogbank	— —	459.25
Leszámitoló és pénzváltó	— —	544.—
Városi vasut	— —	416.50
Közuti vasut	— —	768.—
Osztrák államvasut részvény	— —	732.50
Salgótarjáni köszén	— —	753.—

A szerkesztésért felelős:

DR VUCSKICS GYULA.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utcza 30.



Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utcza 3-ik szám, Telefon 172.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Kátránypapír:

21 kilós tekercs	K	2.20
29 >	>	3.50
35 >	>	4.00
40 >	>	5.50
55 >	>	7.00
34 > elszigetelő	>	4.50

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5^o-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

2—3 középiskolát végzett fiú

nyomdász tanulóknak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Teszler Simon-féle

posztó és gyapjuszövet, bélésárúk
és szabó kellékeknek kiárusítását

már megkezdte!

Zöldfa-utca 21. szám alatt.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házamban, egy a mai korak mindenképen megfelelő

= épület és =

műbutor asztalos

műhelyt létesítettem. Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszerár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgállok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József
mű-asztalos, Nagyv. rad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

é v l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minven nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

„STANDARD” TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR

BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabaddalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerű alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légvirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérintáshoz ajánljuk patkány és egérintifusz-baczilust. A 20. század legmegbízhatóbb patkány és egérintő szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egérintifusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.
N.-Várad és biharmegyei főraktára

KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.

Telefon 75.

Telefon 75.

Világos **Király** sörünket
valamint SZENT ISTVÁN védjegyű

dupplamálata

sörünket, melyet a leghirnevesebb
orvostanárok mint kiváló gyógy-
italt ajánlanak.

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacs vay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Kereskedelmit végzett szépirásu
gyakornok azonnali belépésre keres-
tetik. Cim a kiadóhivatalban.

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSÁG!

Puskás Károly

uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készitétét a legujabb divat szerint izléses kivitelben, valamint elvállalok átalakitást, javitást, tisztitást. Hitelképes egyéneknek kedvezményes részletfizetésre is készitek a legsolidabb árban.

Mintáim vannak dús választékban elsőrendű gyárakból.



JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek
vaskereskedésében

Telefon 390.

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.